

החוג לחינוך

לימודים לתואר M.Ed עיצוב ופיתוח למידה והוראה

שנה"ל תשפ"ג

ראש החוג: ד"ר מיטל שבת סימון

חברי הסגל האקדמי:

פרופסור חבר: פרופ' גרגורי פורמן

פרופסור חבר: פרופ' דניאלה קידר

מרצה בכיר: ד"ר אודי כרמי, ד"ר אור לונטל, ד"ר איל ויסבליט, ד"ר יונית ניסים, ד"ר ענת קדרון, ד"ר עמאשה
מרסל

מרצה: ד"ר עדני נייפלד, ד"ר אלון וייס

מורה: הגב' לירז גרוס

תוכן

1	מטרת הלימודים
1	תכנית לימודים
1	נוכחות בקורסים ובדגש על שיעורים מעשיים
1	תנאי המעבר משנה א' ל-ב'
2	עבודות סמינריוניות
2	סיום הלימודים לתואר השני
3	תכנית הלימודים
4	פירוט הקורסים

מטרת הלימודים

מטרת תואר זה הוא להכשיר " מעצב למידה והוראה" בבתי הספר, אשר ישרת את כל סגל ההוראה והחינוך בבית הספר במתן ייעוץ וליווי של תהליכי ההתאמה של למידה והוראה למאה ה-21 בנוסף להיותו מורה ומחנך. בוגר התכנית המוצעת יהיה מסוגל להוביל חשיבה יצירתית וחדשנית, לנתח סביבות למידה ולעצב אותן מחדש כך שמיומנויות המאה ה-21 יבואו לכלל ביטוי: שימוש בטכנולוגיה ובכלי למידה והוראה ממוחשבים, התפתחות בסביבה חסרת וודאות, למידה בכל עת ובכל מקום, חשיבה ביקורתית, הערכה מתמדת, פתרון בעיות, הובלת פרויקטים, עיצוב סביבות למידה ועוד. לאחר התנסותו בסביבות הלמידה החדשניות והמגוונות הקיימות במכללה, בוגר התכנית, יוכל להשתלב בבית ספרו כיועץ בעיצוב ופיתוח למידה והוראה. הוא יידע להשתמש במרחבי הלמידה הקיימים ולהתאימם לתכניות למידה והוראה המתחדשות ויהווה חלק ממנהיגות חינוכית חדשה החובקת אסטרטגיה חינוכית הוליסטית המובילה לשינוי המיוחל במערכת החינוך.

תכנית לימודים

תוכנית חדשה לתואר שני בחינוך במכללה האקדמית תלחי, שתכשיר אתכם להיות אנשי חינוך המובילים שינוי. לימודי התואר השני בעיצוב ופיתוח הוראה ולמידה יכללו לימודים במגוון תחומים הנאספים למטרה אחת משותפת - יצירת שינויים נקודתיים במערכת החינוך החל מרמת התלמיד וכלה ברמת תכניות הלימודים, כיצד לייצר שיתוף פעולה אקטיבי עם התלמידים, כיצד להתייחס אליהם באופן אישי בסביבת לימודים הטרוגנית. במסגרת ההכשרה תלמדו מדוע חשוב לייצר שיתוף פעולה, מדוע חשוב לחנך, וכיצד להוביל שינוי המותאם לכיתה של המאה ה-21 המעודדת חשיבה עצמאית, תהליכי חקר וסקרנות בקרב התלמידים ואף בקרב המורים. הלימודים בתוכנית יתבססו על חיבור בין התיאוריה לבין הפרקטיקה, החל מרמת העיצוב וכלה ברמת הנירופדגוגיה. התוכנית מיועדת למורים המלמדים את כל קשת המקצועות בכל שכבות הגיל ומעוניינים להרחיב את האופקים, לשכלל את כישורי ההוראה שלהם ולחזק בקרב התלמידים את האהבה ללמידה ולמסגרת הבית-ספרית.

1. תוכנית הלימודים כוללת קורסים ייחודיים, שמטרתם ליצור סביבת לימודים מיוחדת ועידוד תהליכי למידה עצמאיים אצל התלמיד. בין הקורסים הנלמדים:

מרחב הלמידה האינטרדיסציפלינרי - כיצד ניתן להעביר שיעור בכיתה רב תחומית, לדוגמה: ללמד אנגלית או תורה בשיעור גיאוגרפיה.

יישומי עיצוב - אדריכלות ועיצוב הכיתה בצורה שמעודדת למידה שמקלה על התלמיד ומעוררת בו עניין וסקרנות.

2. הקורסים כוללים תכנים מעולמות הנירופדגוגיה, פסיכולוגיה, נירוביולוגיה ועוד.

בעזרת הידע המצוי בתוכנית זו יוכלו המורים להבין טוב יותר את הדרך בה מוחו של התלמיד פועל ברמה הפיזיולוגית ואף גם ברמה הפסיכולוגית ולבצע התאמות מעשיות בכיתה, בעיצוב סביבת הלמידה, בדרך שתקל ואף תעודד אצל התלמיד תהליכי למידה.

נוכחות בקורסים

הנוכחות בקורסים הינה חובה על פי ההבחנה הבאה;

נוכחות בקורסים הינה חובה. היעדרות מוצדקת עד 20%.

היעדרות מעבר ל 20% תבטל את ההשתתפות הסטודנט בקורס.

החוג רשאי בכל עת לבצע שינויים בתכנית הלימודים וליידע על כך את הסטודנטים.

תנאי המעבר משנה א' ל-ב'

1. ציון המעבר הרגיל הנדרש כדי לסיים קורס הוא 60.

2. המעבר משנה א' לשנה ב' מותנה בעמידה בממוצע 70 לפחות בכלל הקורסים.

3. ציון עובר בקורס הסמינריון הינו 70.

עבודות סמינריוניות

כל סטודנט חייב בהגשת עבודה סמינריונית אחת ועבודת גמר

מועד הגשת עבודות סמינריוניות - מועד ההגשה האחרון של העבודה הסמינריונית הינו תאריך תחילת שנת הלימודים העוקבת.

סטודנט שמבקש דחייה יצטרך להעביר בקשה לדחייה בהגשה לוועדה שתדון בנושא ותקבע יחד עם המנחה תאריך מדויק להגשה.

ההגשה המאוחרת וכל המשתמע ממנה הינם על אחריות הסטודנט.

סיום הלימודים לתואר השני

סיום הלימודים מותנה בעמידה בכל התנאים הבאים :

סטודנט שסיים את לימודיו יגיש בקשה לחוג לקבלת זכאות לתואר, עד למועד הגשת הבקשות המפורסם בלוח השנה המכללתי באתר המכללה. מועד הזכאות הוא זה שבו סיים הסטודנט את כל חובותיו האקדמיים והמנהליים, ציונו שוקללו ונבדקו כל חובותיו האקדמיים והמנהלתיים ע"י מזכירות החוג, מדור שכר לימוד והספרייה והופק עבורו אישור רשמי.

סטודנט שלא יבצע תהליך בקשת זכאות לתואר עד למועד שנקבע לא יוכל לקבל תעודת בוגר בטקס שיתקיים באותה שנה.

לאחר קביעת הזכאות לתואר והפקת הגיליון הסופי לא ניתן לבקש שיעשו בהם שינויים

והמכללה מטעמה לא תבצע עדכון בקורסים ובציונים.

תכנית הלימודים

שם השיעור	נ.זיכוי (שעור)	(ש"ש)	מרצה	שנה פדגוגית	סוג השיעור
שיטות מחקר איכותני	2	1	ד"ר אודי כרמי	א'	חובה
שיטות מחקר כמותי	2	1	ד"ר מיטל שבת סימון / טל סלע	א'	חובה
יישומי עיצוב - ממחקר לתובנות מחקריות (קורס מקוון)	2	1	לירז גרוס	א'	חובה
סדנה לבניית מודלים חינוכיים לסביבת למידה והוראה	2	1	ד"ר עדני נייפלד	א'	חובה
מודלים לפיתוח יוזמות חינוכיות	4	2	פרופ' דניאלה קידר	א'	חובה
תהליכי פיתוח לעבודה יצירתית וחדשנית	4	2	פרופ' דניאלה קידר	א'	חובה
ניתוח, תכנון והערכת תכניות לימודים	4	2	ד"ר ענת קדרון	א'	חובה
תכנות יישומי בהוראה ולמידה מתקדמת	4	2	ד"ר ענת קדרון / ד"ר איל ויסבליט	א'	חובה
מבוא לנוירופדגוגיה חלק א'	2	1	ד"ר מיטל שבת סימון / פרופ' גרגורי פורמן	ב'	חובה
יישומי עיצוב - מתובנות מחקריות לעקרונות עיצוב	2	1	לירז גרוס	ב'	חובה
מבוא לנוירופדגוגיה חלק ב'	2	1	טל סלע	ב'	חובה
עיצוב הלמידה וההוראה בסביבות משתנות	2	1	ד"ר יונית ניסים	ב'	חובה
אמצעים טכנולוגיים בחינוך – יישום והטמעה	2	1	ד"ר איל ויסבליט	ב'	בחירה
פרוייקט גמר יישומי בבית הספר	4	2	ד"ר עדני נייפלד / ד"ר ענת קדרון	ב'	בחירה
מרחב הלמידה האינטרדיסציפלינרי – המקרה של הגיאוגרפיה כסביבת למידה בין תחומית	2	1	ד"ר אור לונטל	ב'	חובה

פירוט הקורסים

אמצעים טכנולוגיים בחינוך- יישום והטמעה

ד"ר איל ויסבליט

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

טכנולוגיות חדשות הן חלק מהנוף האינטלקטואלי שבו סוגים חדשים של ידע מרחיבים גבולות של דיסציפלינות תחומות. העיצוב והשימוש בטכנולוגיות חדשות מאפשר גישות אפשריות חדשות ללמידה, הקשרים חדשים להישען עליהם, כלים חדשים לתמיכה בלמידה, והבנות חדשות של הדינמיקה של תהליך הלמידה עצמו. קורס זה בוחן את תפקידה של טכנולוגיה ביחס למושגים המרכזיים של למידה פעילה, מטה-קוגניציה, והעברת הידע מנקודת מבט רב-תחומית על למידה. הסטודנטים יפתחו ויישמו אסטרטגיות העושות שימוש בטכנולוגיה בהוראה מבוססת סטנדרטים, ילמדו בגישת פתרון בעיות ומיומנויות חשיבה מסדר גבוה ויקדמו למידה שיתופית על מנת להגביר את הישגי תלמידיהם.

יישומי עיצוב – ממחקר לתובנות מחקריות

אדריכלית לירז גרוס

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

חקירה וניתוח של אלמנטים שונים המשפיעים על הדרישות לעיצוב מרחב הלמידה, תוך יישום חשיבה ביקורתית, חשיבה עיצובית, עבודה בקבוצות ויכולת הסתגלות לכישורים של המאה ה-21. הנושאים הנלמדים בקורס ייבחנו לאורכו למול מרחב לימודים מוכר.

יישומי עיצוב – ממחקר לתובנות מחקריות

אדריכלית לירז גרוס

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

הכרת עקרונות עיצוביים המותאמים לשיטות לימוד וגישות פדגוגיות שונות כולל התאמתם לכישורים של המאה ה-21, שילוב טכנולוגי, אוריינות חזותית ועוד. העקרונות העיצוביים הנדרשים לאור המחקר, יוצעו אל מול ניתוח מצב קיים של מרחב לימודים מוכר.

מבוא לנוירו פדגוגיה חלק א'

ד"ר מיטל שבת סימון, פרופ' גרגורי פורמן

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

במהלך הקורס נציג בקצרה את האזורים העיקריים הקשורים לתהליכי זיכרון ולמידה במוח האנושי, את החומרים הכימיים המתווכים פעולות אלו ואת השינויים העיקריים החלים באזורים אלו, נעסוק בעיקר בתהליכים הקשורים לזיכרון ולמידה. נעסוק בהיבטים שונים של תהליך הלמידה ואחסון המידע הנקלט בעזרת חושי הגוף ומתורגם לזיכרון (קצר טווח ולבסוף לזיכרון ארוך טווח). לשם כך, נלמד את העקרונות הבסיסיים של תהליכי הלמידה ברמה ההתנהגותית. מלבד הלמידה ברמה ההתנהגותית (סוגי הזיכרון השונים) נעסוק גם ברמה המערכתית-תאית של תהליכים אלו (LTP & LTD).

מודלים לפיתוח יוזמות חינוכיות

פרופ' דניאלה קידר

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

עולם החינוך מהווה חלק אינטגרלי ומשמעותי ביותר בדינמיקה המשתנה חדשות לבקרים בעולמנו. חדשות, יזמות, מנהיגות לשינוי, עבודת צוות ושיתופיות מהווים חלק ממודלים לפיתוח יוזמות חינוכיות. יוזמות אלה ישפיעו על דרך החשיבה והגישה הכוללת של הלומד ותהווה חלק מהכשרתו לחיים: "חינוך אינו הכנה לחיים, הוא החיים עצמם" (ג'ון דיואי).

מרחב הלמידה האינטרדיסציפלינרי – המקרה של הגיאוגרפיה כסביבת למידה בין תחומית

ד"ר אור לונטל

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

בעוד והמרחב הכיתתי הפיזי תומך בלמידה ומפתח אותה, הוא מוגבל על ידי שני היבטים: היצע מקומות פיזיים בבית הספר ועיצוב ממוקד דיסציפלינה. סמינריון מעשי-מחקרי זה עוסק בעיצוב מרחב אשר מבוסס על תחום מקצועי אחד אך מותאם ללמידה אינטרדיסציפלינרית ומולטידיסציפלינרית של מגוון רחב של מקצועות הנלמדים בבתי הספר. הסמינריון ייסוב סביב עיצוב מרחב למידה של מקצוע הגיאוגרפיה ובאופנים בו הוא משרת מקצועות נוספים בסביבה הבית ספרית. הסמינריון יתמקד בשילוב עקרונות דידקטיים ממגוון תחומים והקשר שלהם לגמישותה של הסביבה הלימודית. הסטודנטים יתנסו בעיצוב סביבה לימודית מותאמת ובחקר השימוש בה.

ניתוח, תכנון והערכת תכניות לימודים

ד"ר ענת קדרון

ט.ג, 2 ש"ש, 4 נ"ז

תכנון והערכת תכניות לימודים הינו צורך מהותי בכל תהליך הוראה. צורך זה מתייחס הן להערכה פדגוגית – רפלקטיבית, והן לאופני מדידת והערכת תפוקות והישגי תכני הלימוד אצל הלומדים. הקורס ייכלול היכרות תיאורטית עם מודלים שונים לבניית ולניתוח תכניות לימודים, לצד הקניית כלים מעשיים להערכה ולמדידה, התאמה בין תכניות למידה וסביבות למידה, פיתוח יכולת לעיצוב מחדש של תכניות קיימות והתאמתן למגמות חדשניות בחינוך.

סדנה לבניית מודלים חינוכיים לסביבת למידה והוראה

ד"ר עדני ניפלד

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

הקורס מאפשר לסטודנטים לבחון את מערכת החינוך הישראלית בצפון הארץ, במקביל להתפתחות והבנה של תהליכי למידה הוליסטים וחדשניים. הסטודנטים ידונו בסוגיות העוסקות בדרכי הוראה ומרחבי למידה ובדילמות הקשורות להכנסת שינויים בתוך בתי הספר, משתנים סוציו-דמוגרפים ועוד.

עיצוב הלמידה וההוראה בסביבות משתנות

ד"ר יונית ינסים

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

קורס זה יעסוק בעיצוב הלמידה וההוראה בסביבות ומרחבי לימוד משתנים. המאה ה-21 מזמנת מגוון דרכי למידה והוראה מבוססי טכנולוגיה, מתודות שונות, וסביבות פיזיות ווירטואליות דינמיות. דור התלמידים חשוף לשינויים האינטנסיביים. חשיפה זו יוצרת יכולת הסתגלות לשינויים וחדושים טכנולוגיים באופן מהיר ומידי. מאידך, בין קירות הכיתה שלא השתנו מזה כמאה שנים בולטים פערי ידע ופערי ביצוע בין התלמידים למוריהם. פערי הידע בצד הפער הבין-דורי באים לידי ביטוי

במערכת החינוך בן הפדגוגי-דיגיטלי-טכנולוגי, ובהבניית הלמידה כמותאמת לעידן הפוסט-מודרניסטי, בצד שינוי והתאמת מרחב הלמידה לאתגרי המחר. שינויים אלו מציבים אתגרים חינוכיים- פדגוגיים להתאמת מערכת החינוך, ואופן ההוראה לכה שיותאם לאתגרי המאה ה- 21. היכולת ליישם ידע שנלמד בסיטואציות ובהקשרים חדשים מחייב שימוש יצירתי בידע. מכאן, שנדרשת הבנייה "פדגוגית חדשה". השינויים המואצים מזמנים תהליכי הוראה-למידה- הערכה בהם יש שימוש גובר בטכנולוגיות חדשות. המציאות הדינמית ומרובת השינויים דורשת התאמה ושינוי בגישה החינוכית, מתלמיד פסיבי לתלמיד אקטיבי, כזה שעל פי הגישה הקונסטרוקטיביסטית הינו אוטונומי ומעורב באופן פעיל בתהליך הלמידה שלו עצמו. המונח "סביבת למידה" מרמז על מקום ומרחב אפשרי דוגמת: בית ספר, כיתה, ספרייה, למידה חוץ כיתתית, למידה מקוונת, עולמות וירטואליים או כל מקום אפשרי אחר בו מתבצעת למידה. המאה ה- 21 מאפשרת **סביבות למידה כמערכות תומכות תהליך**, המארגנות את המצב בו בני האדם לומדים באופן מיטבי - מערכות אלו צריכות להכיל את הצרכים הלימודיים הייחודיים של כל לומד לתמוך ולקדם את מערכות היחסים האנושיות החיוביות הדרושה לתהליכי למידה אפקטיבית.

פרויקט גמר יישומי בבית הספר

ד"ר עדני ניפלד

ט.ג, 2 ש"ש, 4 נ"ז

הקורס ילווה את הסטודנטים בפרויקט הגמר היישומי שלהם בבתי הספר. במסגרת הקורס יבררו הסטודנטים את מציאות בית הספר בהם הם משובצים מבחינת מרחבי למידה, פדגוגיה ושימוש בטכנולוגיה, ישוו את המציאות הנתונה למטרות הפדגוגיה החדשנית, כפי שבאה לידי ביטוי בתכנית הנלמדת בתואר, יבנו תכנית שינוי מותאמת עבור מרחב בבית הספר ויובילו עבורו שינוי במהלך שנת לימודים שלמה.

שיטות מחקר איכותני

ד"ר אודי כרמי

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

הקורס יקנה דעת בשיטות המחקר האיכותני, המשמש כלי חשוב בחקר דיסציפלינות שונות ובעיקר בחינוך. הקניית מיומנויות מתקדמות בתחום זה יהוו בסיס לעריכת מחקר איכותני. הקורס יכלול למידה בשיתוף עמיתים וישולבו בו טכנולוגיות מתקדמות, שיתמכו בתהליך הפיכת המשתתפים לחוקרים צעירים, המתנסים בשלבי ניהול המחקר האיכותני, בחקר ובכתיבה. הקורס יערך בכיתה ובמרחבים חדשניים (מרכז סימולציה) לסירוגין.

שיטות מחקר איכותני

ד"ר מיטל שבת סימון / ד"ר טל סלע

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

מטרת הקורס היא להקנות לסטודנטים לתארים מתקדמים ידע מתודולוגי עמוק ונרחב לצד ידע תאורטי ויישומי במודלים סטטיסטיים מתקדמים המאפיינים את המחקר המודרני בחינוך. הקורס יעסוק בהקניית מושגים מתקדמים בשיטות מחקר כמותיות, פיתוח חשיבה מחקרית ביקורתית, והעמקת הבנת הסטודנט לגבי מבנה עבודה מחקרית אמפירית במעבדה ובשטח. נלמד כיצד מתכננים, מבצעים, מדווחים ומבקרים מחקרים בתחומי החינוך והפסיכולוגיה. ספציפית, במסגרת הקורס נלמד על היבטים תיאורטיים ומעשיים של השיטה הניסויית, במסגרתן נעמיק את הידע אודות המתודה המדעית, היחס בין תיאוריות והשערות, היכרות עם מערכי ניסוי מורכבים, ובקרה על משתנים חיצוניים. כמו כן, נכיר שיטות מחקר אחרות הננקטות בשדה כדרך לאיסוף נתונים ופירושים. נלמד על מערך מחקר דמויי-ניסוי, על בניית ותיקוף כלי מחקר שונים (שאלונים ומטלות), ונעסוק בעקרונות המדידה: מהימנות, תוקף, ושיטות דגימה לצד העמקת ידע הסטודנט. חלק מן המושגים והנושאים מוכרים מקורסים מתארים קודמים אך יילמדו במסגרת המיועדת להקנות לסטודנטים חשיבה מתודולוגית, ביקורתית וסטטיסטית כוללת ורחבה אשר יאפשרו לכל סטודנט תכנון והוצאה לפועל של מחקרים וניסויים מורכבים במעבדה ובשטח לצד יכולת ניתוח וקריאה ביקורתית של מאמרים בתחומים השונים תוך יכולת לבקר ולנתח באופן

שיטתי את תוקף ממצאי הניסוי תוך התייחסות לסוגי התקפים השונים (תוקף המסקנה הסטטיסטית, תוקף פנימי, תוקף מבנה ותוקף חיצוני).

תהליכי פיתוח לעבודה יצירתית וחדשנית

פרופ' דניאלה קידר

ט.ג, 2 ש"ש, 4 נ"ז

הנחייה ועיצוב תוכניות לימודים המייצגות חדשנות מהווה אתגר. למימושן, חשובות וחיוניות פתיחות אינטלקטואלית, גמישות מחשבתית ומודעות לשינויים הדינאמיים המתחוללים בכל תחומי החיים, כמו גם פיתוח מיומנויות פדגוגיות ומודלים סביבתיים ללמידה חוויתית המאפשרות התאמה לתוכניות לימוד מגוונות.

תכנות יישומי בהוראה ולמידה מתקדמת

ד"ר איל ויסבליט

ט.ג, 2 ש"ש, 4 נ"ז

החיים בעולם העכשווי נשענים יותר ויותר על טכנולוגיה והיא בסופו של דבר מונעת על ידי תכנות בעל חוקים משלו. ידע ברמה גבוהה של אמצעי תכנות עכשוויים ועתידיים, במיוחד למורים הופך להיות מכריע. הקורס נועד ללמד מורים על טיפול במידע, על מהות התכנות, על הסוגים השונים של פרדיגמות התכנות הקיימות, על האופן שבו התכנות התפתח במהלך השנים, ובאופן משמעותי, על מה שיכלול בעתיד. בחלקו המרכזי של הקורס, יוצגו כמה שפות תכנות ויזואליות, דיאגרמטיות, וחלק מהגישה העדכנית והאינטואיטיבית יותר לתכנות. בחלקו האחרון יעסקו הלומדים בקורס בהפקת תוצר תכנותי המחזק וממחיש את הלימוד בביה"ס. מטרת הקורס לעזור למורים להבין טוב יותר את הגישות השונות לתכנות, ההולכות וגדלות בחינוך.

מודלים לפיתוח יוזמות חינוכיות

פרופ' דניאלה קידר

ט.ג, 1 ש"ש, 2 נ"ז

עולם החינוך מהווה חלק אינטגרלי ומשמעותי ביותר בדינמיקה המשתנה חדשות לבקרים בעולמנו. חדשנות, יזמות, מנהיגות לשינוי, עבודת צוות ושיתופיות מהווים חלק ממודלים לפיתוח יוזמות חינוכיות. יוזמות אלה ישפיעו על דרך החשיבה והגישה הכוללת של הלומד ותהווה חלק מהכשרתו לחיים: "חינוך אינו הכנה לחיים, הוא החיים עצמם" (ג'ון דיואי).